36491 ـ هېيت نامىزىنىڭ سۈپىتى توغرىسىدا

سۇئال

هېيت نامىزىنىڭ سۈپىتى قانداق بولىدۇ؟، بۇ هەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلى جاۋاپ

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاهقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيهىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابئاتلىرى ۋە ساهابىلىرىغا ئاللاه تائالانىڭ رەهمەت ۋە سالاملىرى بولسۇن.

هېيت نامىزى ئوقۇشنىڭ سۈپىتى: ئىمام كىشىلەرگە ئىمام بولۇپ ئىككى رەكەت نامار ئوقۇيدۇ. ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاهۇ ئەنهۇ مۇنداق دېدى: روزا هېيت نامىزى ئىككى رەكەت، قۇربان هېيت نامىزى ئىككى رەكەت، پەيغەمبىرىڭلارنىڭ تىلىغا ئاساسەن قەسىر ئەمەس تولۇقتۇر، يالغاننى توقۇغان كىشى خار بولدى. [نەسائى رىۋايىتى 1420-هەدىس. ئىبنى خۇزەيمە رىۋايەت قىلغان، شەيخ ئەلبانى رەهىمەهۇللاه نىسائىنىڭ سەهىھ هەدىسلەر توپلىمىدا بۇ هەدىسكە سەهىھ دەپ باها بەرگەن].

ئەبۇ سەئىد رەزىيەللاهۇ ئەنهۇ مۇنداق دېدى: پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام روزا هېيت ۋە قۇربان هېيتتا نامار ئوقۇيدىغان جايغا كەلگەندە، ئاۋۋال نامار بىلەن باشلايتتى. [بۇخارى رىۋايىتى 956-هەدىس].

بىرىنچى رەكەتتە باشلاش تەكبىرىنى، كەينىدىن ئالتە ياكى يەتتە تەكبىر ئېيتىدۇ، بۇ توغرىدا ئائىشە رەزىيەللاهۇ ئەنهادىن بايان قىلىنغان هەدىستە: روزا هېيت ۋە قۇربان هېيت نامىزىدا رۇكۇ تەكبىرىدىن باشقا بىرىنچى رەكەتتە يەتتە، ئىككىنچى رەكەتتە بەش تەكبىر ئېيتىلىدۇ دېيىلگەن. [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى، شەيخ ئەلبانى رەهىمەهۇللاه "ئىرۋائۇل غەلىل" نىڭ 639-بېتىدە بۇ هەدىسكە سەهىھ دەپ باها بەرگەن].

ئاندىن بىرىنچى رەكەتتە "پاتىهە" ۋە "قاف" سۈرىسىنى ئوقۇيدۇ، ئىككىنچى رەكەتكە تەكبىر ئېيتىپ قىيامدا تۇرۇپ بولغاندىن كېيىن بەش قېتىم تەكبىر ئېيتىدۇ ۋە "پاتىهە" سۈرىسىنى، كەينىدىن "ئىقتەرەبەتىسسائەتۇ ۋەنشەققەل قەمەر" سۈرىسىنى ئوقۇيدۇ، پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام بۇ ئىككى سۈرىنى ئىككى هېيت نامىزىدا ئوقۇيتتى. خالىسا بىرىنچى رەكەتكە "سەببىهىسمە" نى، ئىككىنچى رەكەتكە "هەل ئەتاكە هەدىسۇل غاشىيە" نى ئوقۇسىمۇ بولىدۇ، پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامنىڭ هېيت نامىزىدا بۇ ئىككى سۈرىنى ئوقۇغانلىقى توغرىسىدىمۇ سەهىھ هەدىس بايان قىلىنغان.

بۇ سۈرىلەر ئوقۇلۇپ قالسا جامائەتنىڭ ئىنكار قىلماسلىقى ئۈچۈن، ئىمام مۇسۇلمانلار بىلگۈچە هېيت نامىزىدا بۇ سۈرىلەرنى

ئوقۇش ئارقىلىق سۈننەتنى تارىتىشى تەلەپ قىلىنىدۇ.

نامازدىن كېيىن ئىمام كىشىلەرگە خۇتبە سۆزلەيدۇ، خۇتبە ئارىسىدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام قىلغاندەك، ئايالالارنى ئۇلارنىڭ قىلىشى زۆرۈر ئىشلارغا بۇيرۇپ، يېراق بولۇشى تەلەپ قىلىنغان ئىشلاردىن چەكلەيدۇ. [شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھنىڭ "ئىسلام ئاساسلىرى پەتىۋاسى" 398-بەتكە قارالسۇن. "دائمي كومىتېت پەتىۋاسى" 8-توم، 300- ۋە 316-بەتكە قارالسۇن].

نامار خۇتبىدىن بۇرۇن ئوقۇلىدۇ: ھېيت نامىزىنىڭ ئەھكاملىرىدىن: نامار خۇتپىدىن ئىلگىرى ئوقۇلىدۇ، بۇ توغرىدا جابىر ئىبنى ئابدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دېگەن: ھەقىقەتەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام روزا ھېيت كۈنى نامار ئوقۇيدىغان جايغا كەلگەندە، خۇتبە سۆزلەشتىن ئىلگىرى نامار ئوقۇدى. [بۇخارى رىۋايىتى 958-ھەدىس ۋە مۇسلىم رىۋايىتى 885-ھەدىس].

ھېيت كۈنىدە خۇتبىنىڭ نامازدىن كېيىن بولىدىغانلىقى توغرىسىدا ئەبۇ سەئىد ئەلخۇدەرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەدىس بايان قىلىپ مۇنداق دېدى: «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام روزا ھېيت ۋە قۇربان ھېيتتا نامار ئوقۇيدىغان جايغا كەلگەندە ئالدى بىلەن نامازدىن باشلايتتى، نامازنى ئوقۇپ بولغاندىن كېيىن، ئۆرۈلۈپ كىشىلەرگە قاراپ تۇراتتى، كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ سەپلىرىدە ئولتۇراتتى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلارغا ۋەز-نەسىھەت قىلىپ، ياخشى ئىشلارغا تەۋسىيە قىلىپ، ئورۇنداشقا تىگىشلىك بولغان ئىشلارغا بۇيرۇيتتى، بىرەر جايغا قوشۇن ئەۋەتمەكچى بولسا ئەۋەتەتتى، بىرەر ئىشقا بۇيرىماقچى بولسا بۇيرۇيتتى، ئاندىن قايتاتتى. ئەبۇ سەئىد مۇنداق دېدى: مەرۋان مەدىنىگە ۋالى بولغانغا قەدەر كىشىلەر شۇنداق قىلدى، مەن روزا ھېيت ياكى قۇربان ھېيت نامىزىغا مەرۋان بىلەن بىللە باردىم، بىز نامار ئوقۇيدىغان جايغا كەلگەندە، ئۇ يەردە كەسىر ئىبنى سەلت ياسىغان بىر مۇنبەر قويۇلغان ئىكەن، مەرۋان كېلىپ نامار ئوقۇشتىن بۇرۇن مۇنبەرگە چىقماقچى بولدى، مەن ئۇنىڭ چاپىنىنىڭ پېشىنى تارتتىم، ئۇ مېنىڭ چاپىنىمنىڭ پېشىنى تارتىپ، مۇنبەرگە چىقىپ، نامار ئوقۇشتىن ئىلگىرى كىشىلەرگە خۇتبە سۆزلىدى، مەن ئۇنىڭغا: ئاللاھ بىلەن قەسەمكى! سۈننەتنى ئۆزگەرتتىڭلار! دېدىم، مەرۋان: ئەبۇ سەئىد! سەن بىلگەن ئىشلار ئاخىرلاشتى،- دېدى، مەن: مەن ئىلگىرى بىلگەن نەرسە ھازىر بىلمەيدىغان نەرسىدىن ياخشىدۇر،- دېدىم. مەرۋان: كىشىلەر نامازدىن كېيىن بىزنىڭ خۇتبىمىزنى ئاڭلاپ ئولتۇرمايدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن خۇتبىنى نامازدىن بۇرۇن قىلدىم،- دېدى. [بۇخارى رىۋايىتى 956-ھەدىس].

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.